18-ter Jahrgang Nr. 118. Jüdische Pester Zeitung. Montag, 11. Oktober 1886.

Redaction u. Administration
befinden sich:
BUDAPEST,
Hochstrasse Nr. 1.
Pränumerations-Preis:
Für Oesterreich-Ungarn
Ganzjährig 8 Gulden östr. W.
Halbjährig 4 Gulden östr. W.
Vierteljährig 2 Gulden östr. W.
Für's Ausland
Ganzjährig 9 Gld. — kr. ö. W.
Halbjährig 4 Gld. 50 kr. ö. W.
Vierteljähr. 2 Gld. 25 kr. ö. W.
Pränumerationen
werden jeden Tag entgegengenommen.
Annoncen werden nach aufliegendem Tarif berechnet.

יידישע פעסטער צייטונג

פאָליטישעס אָרגאַן. ערשיינט וואָכענטליך דרײַמאָל.

רעדאַקציאָן אונד אַדמינים-
טראַציאָן בעפינדען זיך:
בודאַפּעסט,
האָכשטראַסע נומ. 1.
פּראַנומעראַציאָנס-פּרײַס:
פיר אָסטערײַך-אונגאַרן
גאַנציעהריג 8 גולדען אָסטר. וו.
האַלביעהריג 4 גולדען אָסטר. וו.
פיערטעלייעהריג 2 גולדען אָסטר. וו.
פיר אויסלאַנד
גאַנציעהריג 9 גולד. — קר. אָ. וו.
האַלביעהריג 4 גולד. 50 קר. אָ. וו.
פיערטעלייעהר 2 גולד. 25 קר. אָ. וו.
פּראַנומעראַציאָנען
ווערען יעדען טאָג בעקומען.
אַנאָנצען ווערען
נאָך אויפליגענדעם טאַריף בערעכנעט.

בודאַפּעסט, מאָנטאָג יב׳ תשרי, התרמ״ו. Erscheint wöchentlich dreimal. אכטצעהנטער יאָהרגאַנג נר. 118. 1886

האַנדעל אונד פּערקעהר

אונד דיא בודאַפּעסטער יודען.

(צווייטע אַרטיקעל.)

פיר דאַרוואַטה וואר אין אַרמער שיהמאַכער אין דער בעוועגונג דעם גראָפען עסטערהאַזי. ווייל ער אבער אלס עהרליכער אונד אַרבייטזאַמער מאַנן געקאַנגט וואר, געשטאַטעט דיא גראָפענפאַמיליע, דאס זיין זאָהן, דער קלינע באַלטהאַזאַר דעם אַ געוויסע בייהאָלפען, דען דיא אויסגעציכנעטען לעהרער אונד ערציעהער דען יונגען גראָפען הערען עריטשלשען. עס הייסט ניכט לאַנגע אונד באַרטהאזאר אויפרעגלעטע עצרע, אונד הערעהט פאַך זיינע אַרטסמאַקראַטישען מאַלעגען, דיא ערציעהער שיאַרטסען פאַרטרעך פיר דען האַבסבורגאַטען אַרמען לגאַבען, אין דען יונגען הערען אבער אונד אין דער גראָפיכען פאַמיליע רעגטען זיך דיא דאַמאַנע דעם נייהעס. דער וואַקקערע שוהמאַכער האט דעם באַלד הערויסגעפונדען, אונד יונגען זיין אינגערסטעם איין פאַן שאַרף אונד גרוקק פּראַהלאַנטשע אונד יבעלטען, זא באַט ער דאָך דיא ערציעהער, זיינען זאָהן אים אַטטעס, יוללען נ יבטצ׳ לאַבען, אונד פאַן יונגען גראָנענדען אינגענישאַפטען ניכט צו ערצאַהלען. דענן דאס לאַנגע דיא האַדען גאַנגער גענען דען קליינען יונגען ערבשטערען.

פאַסט זא ערגעהט עס מיר הייטע, גערעכטער שטאַלץ שיעלעלט מיר דיא בריסט. ליט מאַכטע אָך עס פערקלערען: שייט הער, יאַס דיא יודען אויך זינד! אונדערדייסס אבער ערפילט מיך אין באַנגען: נין, נין! נור ניכט ערצאַהלען פאַן דער וויבטקליט דער יודען פיר דייזעס פאַטערלאַנד: דענן דאס קאַנגט דען גייד דער באַזוגו, דען האַסס אונד ערער פינדע נאָך שטיגערען.

אונד דאַך! דיא ליטע, דענען דאס בעשיטפען אונד פערלייטען אונדערעס שאַמעס צום בראַדערווערב געוואָרען אזוי, זונד זא אונערמיידליך אין אהרעס האַרנעקרעקע, דאס ווייר ניכט אומהין לאַנגען, דיא געלעגענהייט צו ערגרייפען, אים אָנגע בעפאַנגענהייט אונד פאַראינגנאַממענהייט דיא דאַטען צו ערבאַטען, דיא זיך אין דעם פאַרגעסטרעקען טאָג אין בודאַפּעסט יערעם בעאַמטער זאַטזאַנגען פאַן זעלבסט אויפגעדראַנגט האַבען. —

וואס האַנדעל אונד פּערקעהר אין דער דייטיגען צייט פיר אינען שאַאַדען בערייטעט, דאס בריכט וואהרלעך ניכט ערסט ערבייטערט צו ווערדען. דאַס אונד פערקעהר אזוי הייטע דיא לינגע דעס שטאַאַטעס, דורך דיא ער אטהמעט, אונד אהנע וועלכע ער ערשטיקען מיסטע, דער פונקט אבער, וואָ דיעזע לינגע

*) דיא יונגען גראָפען זונד איסגעצייכנעטע גלאַנצפערזאָנען געוואָרען, דער קליינע באַלטהאַזאַר אבער איז צו אייגער ערערד אינגאַנגס הערגעגאַנגען. אלס נעשעדוירקאַר לייסטעט ער שאַפטער דער גראָפיכען פאַמיליע אונשאַצבאַרע דיענסטע, נאָך דעם אויסגעלייגע וואַרד ער צום אינגאַרישען וויסענשאַפטלעהרער, אונד דיא וויסענשאַפטען אַפּעראַלדעם בערייטס עס נאָך הייטע מיעה, דאס דער אויסגעצייכנעטע מאַנן דורך אין אינען לייבען אין פאַרגעפאַלל נעדערלעגען מיסטע.

ליעגען, איזט דיא הויפטשטאַדט. אונד דיעזע איזט פיר דען אונגאַרישען האַנדעל אונד פערקעהר נאָך ווייט ווישטער אלס פאַרזו פיר פראַנקרייך, לאָנדאָן פיר ענגלאַנד אונד בערלין פיר דייטשלאַנד; דענן פראַנקרייך האט אייסער פאַרזו אויך נאָך ליאָן, מאַרסעלל, באָרדאָ, נאַנס אונד דיאָ; ענגלאַנד האט אייסער לאָנדאָן מאַנטשעסטער, דובלין, אַרק, בירמינגהאַם, אַקספאָרד; פאַן דען שטאַדטען דייטשלאַנדס נאָר ניכט צו שפּרעכען, פאַן דענען אינגען, וויא האַמבורג, לייפּציג, שטטין אונד דאַנציג, וואס האַנדעל אונד פערקעהר בעטרעפט, זאָנדאַר ווישטער זונד אלס בערלין זעלבסט: אייסערדעם אבער עקסיסטירט אייגע נאַנדערען פאַן גראָסשטאַדטען, דיא וויא דרעזדען, מינכען, אייגסבורג, שטוטגאַרט אונד פראַנקפורט וואהרע בערענפיגטע דעם האַנדעלס אונד פערקעהרס זונד. יא זעלבסט רוסלאַנד האט נעכען פעטערסבורג נאָך מאַסקע, קיעוו, באַרלאָוו, ווילנא, אָדעססא אונד וואַרשע, דיא דער הויפּטשטאַדט דעם רייכעס דיא וואַשטאַדט האַלטען, אונגאַרן הינגעגען האט אין בודאַפּעסט אַ עסטס אלץ אויסגעגען, זעלבסט דיא בעדייטענדסטען שטאַדטע דעם לאַנדעס. דיא סענגדרין, קאַשע, גראַשוואַרדיין אונד מאַריאַטהעריאָפּעל שטעהען אַ וויט פאַן בודאַפּעסט צוריק. דאס זיא נעכען דער הויפּטשטאַדט גערעכנעט ווערדען.

ווער אבער איזט דער בעלעבענדע, בעוועגנדע דע נייסס, ווער שאַפט דען האַנדעל אונד פערקעהר אין בודאַפּעסט, ווער פערלייהט דער לינגע דעם לאַנדעס דען לעבענסאַטעם? דאס האט אינס ווידער אַ נגמאַר דער פאַרגעסטרעגע טאָג געוויזען.

(אין צווייטער אַרטיקעל אין דער נאַכסטען נומער.)

אויס דעם פאַרלאַמענטע.

דיא פאַן אונס אין פאַרגעגער נוממער אנגעקונדיגטע דעבאַטטע איבער דיא יאַנסקי-אַפּפאַר האט פאַרגעסטערן אים אונגאַרישען אבגעאָרדנעטענהייז בעגאָנגען אונד האט זיך דעבטע שטרעבטיג געשטאַלטעט.

אין דער טאַגעסאָרדנונג שטאַנד דיא פערהאַנדלונג איבער 29 פעטיציאָנען פערשיעדענער נאַטיאָנאַלע אונד שטאַדטע אונגאַרנס, וועלכע טהיילס אירע בעזאָרגנגס יעגען פעלעטעגונג דער פערפאַסונגסמאַסיגען רעכטע דעס אונגאַרישען נאַציאָנאַלאַדעלס, טהיילס דיא אייפאַזונג דער געמיינזאַמען אַסטעריייך-אונגאַרישען אַרמעע אונד דיא בילדונג אייגער אונגאַרישער פערלאַנגען. דיא אבגעאָרדנעטען געוואַ פאַלאַנגען, אונד נאַך העלפי, אקאַש בעאַטהי, עמעריך האַדאַשי, יאוזע מאַדאַראַס אונד אַטטאַ הערמאַן הערלטען ווערען, אין וועלכען דיא פערלאַנגטען, דאַס דאס בעקאַנטע האַנדשריבען דעס קאַנגס אין טאַג איין דען טיש דעס הייזעס נעדערגעלעגט אונד דען אבגעאָרדנעטען אינבליקק אין דאַסזעלבע גייאָרדנט ווערדע.

מינאַסטער-פּראַזידענט טיסאַ ערקלערטע אנגעשטעלען, דיעזעס וואַנשע ניכט נאַכקאָמען צו קאָנגען; ניכט עטוואַ, וויל עס זיך הייר אוס אין גערייטעס האַנדלע, זאָנדערן אינזאַך דעסהאַלב, ווייל ניכט איבער דאס אלערהאָכסטע האַנדשריבען, זאָנדערן איבער דיא פעטיציאָנען דיא דעבאַטטע שטאַטטפינדע.

הערויס פאַלגטע דיא אבשטימענג, אין וועלכער דער אנטראַג דער אבגעגעבענען אבגעאָרדנעטען, דאס מאַגיאַרישע האַנדשריבען פאַרציעגען, פאַן דער מעהרהייט אבגעלעהנט וואָרדע.

דאס דיז גינג גון אין דיא אינגעמיטליכע דעבאַטטע איבער דיא פעטיציאָנען אין, אונד דער דיעזען דעס פעטיציאָנס-אויסשוסעס, עדמונד גאַראַי, וואָרדע אין דער ערשטאַטטונג זיינעס בעריכטעס פאַן דער אויסערשטען לינקען פּאַרטהיי שטיטשע רעדע: „הייגיים מיט אַהם״ אונטערבראַכען, אינגיג אבגעאָרדנעטע הייגער פאַרטיא רעדען: „מאַן געבע אונס אינגען אנדערען רעדנערען״ — פּראַזידענט פעטשי רעדע דיא הערען צור רוהע אונד זאַגטע: „איך בטטע, דער הערר רעדנער עריילט וויגע פּפּלכט עס האט יא יעדער דאס רעכטע, זיך איבער דיא אנגעלעגענהייט צו אויסערן. דיא זונד יא עדסט אס בעגען דער דעבאַטטע״ — דער רעדנער וועטטע אונטער פאַרטיאַרדנעדעס דאַרטען דער אויסערסטען לינקען זיינע רעדע פאַרט. ער בעשפּראַך דיא אוזאַבע דער אויפגעגנג. דיא שטראַפּפענטמילטע אונד דאס עדלעך אויף דאס כאַגיגיכע האַנדשריבען צו שפּרעכען, וועלכעס דיא גענטטער בעריהיגטע אונד דעסטען אנהאַלט אינגעוויעלעהאַפּט פיר דיא דעשפּעקטיגונג דער רעכטע אונד פערפאַסונג דער נאַציאָן שפּרעכט״ — זא אַפּט נאַאַרי דאס כאַגיגיכע האַנדשריבען ערזאַהנגטע, רעפען דיא אויסערסטען לינקען פאַסט איינשטטמטע: „דיא איזט עס? דאס סען דיא עס אונס ערהען! עס עקסיסטירט נאַר ניכט״ — דער רעפערענט בטטעט שרעכליך דאס הייר, דען אנטראַג דעס פעטיציאָנס-אויסשוסעס אנצונעהמען, וועלכער בעזאָגט, דאס דורך דאס כאַגיגיכע האַנדשריבען אין דען מיגיסטעראַרזיעגען פאַס שען איינגעסטרעטען דיא אַלע בערעכטיגונגען בעזאָגט, נעסטע צערשטרייט ווערדען, ווענהאַלב דיא פעטיציאָנען גנגעגעשטאַנדסלאָס זיינען.

דער בעריכטערשטאַטטער דער מינאָרישען אבגעאָרדנעטער יולאיס דיאַרפאַי, זאַגטע: „דען אויסשוסס-אנטראַג אנגעהמען, הייסטע דיא פערלעגונג דער רעכטע אונד אינטערעסען דער אינגאַרישען נאַציאָן נאָך דורך דאס פאַרלאַסענע פאַנקציאָנירען לאַסען. דאס אַלערדאַנגס האַנדשרייבען מיך ניכט בערעכטיגען, וויל עס פאַן אינען „טראַדיציאָנעלען גיסטע דער אַרמעע שפּרעכט, אונד דעשען גיסט נאַהער צו בעצייכנען. דאס אַפּפּיציעלסטאַדס דער געמיינזאַמען אַרמעע קענגט דיא אונגאַרישען געוועטע נאַר ניכט, אין דען אַפּפּיציעלסטען ווערדען דיעזע ניכט גע-לעהרט. דער פעהלער לייגט דאַהער ניכט אין דער אינגעגלענען פעדזאַן, זאָנדערן אין דער גאַנצען אינ-ריכטונג דער געמיינזאַמען אַרמעע. עס מוס דאַהער דיא געמיינזאַמקייט דער אַרמעע אויפגעהאַבען ווערדען, דיא ערריכטונג דער אונגאַרישען דרייגגעדעס בעדאַרפס.״

דיאַרפּפּי בטטעט, דאס דיז מאַנג דען אנטראַג דעס פעטיציאָנס-אויסשוסעס אבלעהנען אונד

*) דיא יונגען גראָפען זונד איסגעצייכנעטע גלאַנצפערזאָנען געוואָרען, דער קליינע באַלטהאַזאַר אבער איז צו אייגער ערערד אינגאַנגס הערגעגאַנגען. אלס נעשעדוירקאַר לייסטעט ער שאַפטער דער גראָפיכען פאַמיליע אונשאַצבאַרע דיענסטע, נאָך דעם אויסגעלייגע וואַרד ער צום אינגאַרישען וויסענשאַפטלעהרער, אונד דיא וויסענשאַפטען אַפּעראַלדעם בערייטס עס נאָך הייטע מיעה, דאס דער אויסגעצייכנעטע מאַנן דורך אין אינען לייבען אין פאַרגעפאַלל נעדערלעגען מיסטע.

בריעפע דער רעדאקציאָן.

הערן ה. ב. אין ווי־שאלאמאס. ווסטען זיא אינען ד ר י נ נ ע ר ן ר ע ק ו ר ז אן דאס מינסטעריום דעם אינגערן, וואָ מאן פאן דער עפפאַרענדען בראנדשאצונג, דער איהרע געזינדע צום אפסער נעפאלען איזט. ב ע ר י י ש ס ק ע נ נ ט נ י ס ה א ט. דיא פאָס אנטיסעמיטיסמוס בלינד נעמאכטען הערען אבער מאכען זיא אויסערקוּאס, דאס מאן הייטצוטאגע אין אונגארן דיא פאלעראנצשטיר־ניכט מעהר קענט, דאס אין אונגארן זאגאר דיא אנגעהאָרינען איינעס פרעמדען שאמאטעס שוטץ גענוסען. דיא הערען פרייליך בלוקקען ניכט נאך אונגארן ו ו אָ ז ו י א ז י ך א ו י ס ה א ל־ט ע ן, זאגדערן נאך ר ו מ אָ נ י ע ן אונד לענגען דען אונגאריישען פערהאלטניסען דען וואלאכישען מאאס־ششאב אן. ווענן יעמאנד אין איהרער נעגענד נעבראנד־מארקט אָדער פאָן אונגארן הינווייסנגיאנט צו ווערדען פערדערבנט. זאָ זינד עס וואהרליך ניכט דיא פאטריאָ־טיש פארהענדען יודען. —

H. F. urnak Deés, Dr. S. J. ur pártfogását megigérte; az ügy kedvező kimenetele ennélfogva biztos.

הערן מ. ז. אין דיסער. ניין, דאצו זינד זיא ניכט פערפליכטעט. זיא קאָנגען דיא ט ו י א ו נ ג דורך יענען ראבבינער איהרעס בעצירקעס פאָרגעהמען לאסען, דער איהנען געפאלט אונד דער איהרער רעליגיאָזן איבערצי־נונג אם עהאפטען גנשפריכט. זיא האבען בראָס דיא פפליכט, דורך דען מאטריקעלפיהרענדען ראבבינער דיא מאטיע פאָרצולעגען אונד איהם מיטצוטהיילען, וועלכען ראבבינער זיא ווינשען, אונד דער מאטריקעלפיהרער האט דיא פפליכט — ווענן דיא מאטיע אין אָרדנונג זינד — דען בעצירנגטעגען ראבבינער צו דעלעגירען. דאס זיא דעם מאטריקעלפיהרער זיר בעלייכטונג בערעגונג, סידור קודישין עצט. צו צוגעלען האבען, אויך ווענן ניכט ער דיא ש ט ו י א נ ג פאָרגיבמס, דאס איזט נעראדעצו לאָ־בערליך. איהר מאטריקעלפיהרער (אינוערעס ווייסענס איזט דיעס דער גייגענבאקקענע ראבבינער דר. ר אָ ז ע נ־ש ט י ן) מאגט זיך איין ווענג אין דען צעהנטען מאראנאתען (פונקט 5) דעם נייען מאטריקעל־שמאטטס פערשיעדען, אונד דא ווירד ער פינדען, וויא נעזעגט־ווירדיג זיין פערלאנגען איזט.

הערן ל. איי. אין ششעגע. פאָן דיעזער שטייער זינד נור ראבבינער בעפרייט.

הערן פ. ב. אין מאָהאי. בין צור ششונדע איזט דיא זאכע איהרער נעפינדע אים קולטוסמיניסטעריאום נאך ניכט עלערינט. דיעזערבע ווירד מעהר אלס וואהרשיינליך איינען גינסטיגען פערלויף נעהמען.

הערן י. פ. אין פעלטשא־ווייششע. נור פראָאָראָלייטע קויפליטע דיפען שפיריטואָזען אויך נור אין פערזינגלשען פלאשען פערקויפען.

הערן אָ. ט. אין . . . מאכען זיא דען הערן „יוד־מערי אויף § 406 דעם שטראפגעזעצבוכעס אויסערקוּאס. לויט וועלכעס דערזינגע דאס פערבעגען דער ד אָ ק ו מ ע נ ט ע נ פ אָ ל ש ו נ ג בענעהם, אונד בין צו 2 יאהרען קערקער אונד 500 גול. געלדשטראפע פערוואהרירט ווערדען קאָגן, דער איין דאָ־ומענט, דאס ניכט נאגען איהם נעהאָרט, אויס דעם גרונדע פערגיכטעט, אום אנדערען שא־דען צו פערזורזאכען. דאס אנטיסעמיטישע דריעזע פערכע־כען אונגעשטראפט פערזיכען דריסען. דאס ششעהט אין דעם אנגעפירטען פאראגראפען ניכט.

הערן ה. ג. אין שעלע. ווענדען זיא זיך אן דיא M. E. Löwy's Sohn, Budapest, בוכהאנדלונג Königsgasse 1. ווערכע איהרעס פערלאנגען פראָמפט ענטשפרעכען ווירד.

הערן ס. י. אין טיסא־פיער, אם 2־טען נאָוועמבער.

הערן י. ס. אין ת. סאָבאָסלאָ. בוראפעסט קאָנינס־נאסטע 105.

הערן מ. ל. ש. אין פעסטען. וואס זאָללען דענן דיא לייטע ווייششען? זיא עצאָהלען יא אין איהרער חודה דייטליך נענוג, וואס זיא בעדייטעט.

הערן ע. ה. אין סלאָוי־שאָפלאָ. לאָזט ניכט נעצאָ־גען, פאָן דער ציטהונג אם 1. אָקט. נאָך קיינע ליסטע דא.

הערן מ. ז. אין דיסער. ניכט נעגאנגען — טיקעגי־לאָ איזט אויסיכטס אנגעגעבען.

נ י י ע ס ט ע ס
איבער דען שטאנד דער כאָלעראַ.

דען פערהרטען לעזערן בריינגען וויר היער איינע בעריכטיגונגע נאכריכט. ד י א כ אָ ל ע ר אַ ן ב ו ד אַ פ ע ס ט ש ו ו נ ד ע ט.

פאָן געסטערן (דען 7־טען) מיטטאגס ביז הייטע מיטטאגס זינד אן דער כאָלעראַ ערקראנקט 10 פערזאָנען, געשטאָרבען זינד 3 פערזאָנען.

ווייר ערזוכען אינזערע געעהרטען פרענטע־ראנטען אונד פרינדע, זיך מיט איהרען צישריפטען דירעקט אז אינזערע רעדאקציאָן צו ווענדען.

אייך ביטטען ווייר דיא אדרעסע דייטליך וויא פאָלגט אנצוגעבען:

Jüdische Pester Zeitung
Hochstrasse Nr. 1, Budapest.

גייא איינטרעטענדע פראנקירטען אדרעסאַ־טען דיא שאָן ערשיענענען טהיילע דער

געשיכטע דער נייערען צייט

נאכגעזענדעט.

נ ע ש ע פ ט ס ב ע ר י כ ט

נעטרינדע־געשאָפט. ווייצען וואר נעפערן מעסט צו מארקט נעבראכט. דיא קויפלוסט וואר שוואך 10000 מעצטער וואירען פערקויפט.

בריעפע דער רעדאקציאָן.

הערן ה. ב. אין ווי־שאלאמאס. ווסטען זיא אינען ד ר י נ נ ע ר ן ר ע ק ו ר ז אן דאס מינסטעריום דעם אינגערן, וואָ מאן פאָן דער עפפאַרענדען בראנדשאצונג, דער איהרע געזינדע צום אפסער נעפאל־לען איזט. ב ע ר י י ש ס ק ע נ נ ט נ י ס ה א ט. דיא פאָס אנטיסעמיטיסמוס בלינד נעמאכטען הערען אבער מאכען זיא אויסערקוּאס. דאס מאן הייטצוטאגע אין אונגארן דיא פאָלעראנצשטיר־ניכט קענט, דאס אין אונגארן זאָגאר דיא אנגעהאָרינען איינעס פרעמדען שאמאטעס שוטץ גענוסען. דיא הערען פרייליך בלוקקען ניכט נאך אונגארן ו ו אָ ז ו י א ז י ך א ו י ס ה א ל־ט ע ן, זאָגדערן נאך ר ו מ אָ נ י ע ן אונד לענגען דען אונגאריישען פערהאלטניסען דען וואלאכישען מאאס־ششאב אן. ווענן יעמאנד אין איהרער נעגענד נעבראנד־מארקט אָדער פאָן אונגארן הינווייסנגיאנט צו ווערדען פערדערבנט. זאָ זינד עס וואהרליך ניכט דיא פאטריאָ־טיש פארהענדען יודען. —

H. F. urnak Deés, Dr. S. J. ur pártfogását megigérte; az ügy kedvező kimenetele ennélfogva biztos.

הערן מ. ז. אין דיסער. ניין, דאצו זינד זיא ניכט פערפליכטעט. זיא קאָנגען דיא ט ו י א ו נ ג דורך יענען ראבבינער איהרעס בעצירקעס פאָרגעהמען לאסען, דער איהנען געפאלט אונד דער איהרער רעליגיאָזן איבערצי־נונג אם עהאפטען גנשפריכט. זיא האבען בראָס דיא פפליכט, דורך דען מאטריקעלפיהרענדען ראבבינער דיא מאטיע פאָרצולעגען אונד איהם מיטצוטהיילען, וועלכען ראבבינער זיא ווינשען, אונד דער מאטריקעלפיהרער האט דיא פפליכט — ווענן דיא מאטיע אין אָרדנונג זינד — דען בעצירנגטעגען ראבבינער צו דעלעגירען. דאס זיא דעם מאטריקעלפיהרער זיר בעלייכטונג בערעגונג, סידור קודישין עצט. צו צוגעלען האבען, אויך ווענן ניכט ער דיא ש ט ו י א נ ג פאָרגיבמס, דאס איזט נעראדעצו לאָ־בערליך. איהר מאטריקעלפיהרער (אינוערעס ווייסענס איזט דיעס דער גייגענבאקקענע ראבבינער דר. ר אָ ז ע נ־ש ט י ן) מאגט זיך איין ווענג אין דען צעהנטען מאראנאתען (פונקט 5) דעם נייען מאטריקעל־שמאטטס פערשיעדען, אונד דא ווירד ער פינדען, וויא נעזעגט־ווירדיג זיין פערלאנגען איזט.

הערן ל. איי. אין ششעגע. פאָן דיעזער שטייער זינד נור ראבבינער בעפרייט.

הערן פ. ב. אין מאָהאי. בין צור ششונדע איזט דיא זאכע איהרער נעפינדע אים קולטוסמיניסטעריאום נאך ניכט עלערינט. דיעזערבע ווירד מעהר אלס וואהרשיינליך איינען גינסטיגען פערלויף נעהמען.

הערן י. פ. אין פעלטשא־ווייششע. נור פראָאָראָלייטע קויפליטע דיפען שפיריטואָזען אויך נור אין פערזינגלשען פלאשען פערקויפען.

הערן אָ. ט. אין . . . מאכען זיא דען הערן „יוד־

ווייצען, שהיים, מעסטער, 82.5 קילאָגראַם.

8.97½ נורד, 100 מעסטערצענטנער, 81 קילאָ 8.85 נורדען, 100 מעסטער־צענטנער 80.5 קילאָ. 8.75 נולדען, 100 מעצ' 79.8 פ. 8.85 נול. — 400 מעצ' 78. קילאָ 8.75 נולדען פעסטער־באָרען 40.0 מעסטערצענ. 79.8 קילאָ 8.75 נורד, ווייסנבורגער 1100 מעסטערצענ' 78. קילאָ, 8.85 נולדען. — דיעב ענבירגער 100 מעסטערצ' 77. קילאָ 8.25 נורדען. — באַ ש ק ע ר 200 מעסטער־צענט' 78,5 קילאָ 8.76 נולד אללעס פער 3 מאָנאַטס.)

כאָרן 6,35 — 6,45 נול.

קוקורוץ (מיט) 6,10 נולד.

האָפער. 6,20 — 6,25 נול. פער כאָסאָס.

טערמינע־נעשעפט. ווייצען פער פריהיאר 9.10 — 9.12 נולד. האָפער פער הערבסט 6,20 — 6.22 נול. קוקורוץ פער יוני 1887 6.16—6.18 נולד.

פ ע ס ט ע ר ש ט אָ כ ט פ י ע ר ־ מ אָ ר ק ט

בייא דעם אם 7־טען ד. מ. היער אין פעסט אבגעהאלטע־נען וואָכענמארקט וואוירדען 4197 ششיק גראָס אונד קליינ־פיעה צו מארקט נעבראכט. היערפאָן וואוירדען פער־קויפט: 87 ششיק ש ט י ע ר ע, פער מאאר פאָן 60 ביז 140 גולדען — 2400 אָכסען דאס מאאר פאָן 160—330 גול, 1104 קוהע, דאס מאאר פאָן 120—170 גול' 322 מעלב־קוהע דאס ششיק פאָן 120—200 גול' 352 ششיק ביעפעל, דאס מאאר פאָן 110—200 גול. 314 ششיק קעלבער דאס ششיק פאָן 22 — 28 גול'. — ششיק שאאפ דאס מאאר פאָן 7,50 גול. —. — פרייזע פער 100 קילאָ: אָכסענ־פלייש 42—50 גולדען. קוה־פלייש —.36—43 גולד. קאלב־פלייש 38—45 גולד. אונד ביעפעל־פלייש 34—38 גולד.

ראטשאַצינגיזנג פאָס 6־טען אָקטאָבער 1886.

בריען. 61 77 17 51 76

הערוויסגעבער אי. פעראנטוואָרטליכער רעדאקטאָר
מ. סאָבאָלטשי.

Basilika- (Dombau-) Lose
Haupttreffer
fl. 200.000, 120.000, 100.000,
Erste Ziehung am 1. November.
Anmeldungen zu den Original-Bedingungen à fl. 8.50 übernimmt das
Bank- und Wechslergeschäft
der Administration des
„MERCUR“
S. POLITZER.
Budapest. Dorotheagasse Nr. 12.
(Angabe fl. 2 per Stück)

פרוכט- אונד מעהלפרייז־טאבעללע.

ווייצען	קוואלטעט פער דעקאָל.	פער 100 קילאָגראַם
נאָרדאונגאַרישער	75	—.— —.—
„	76	—.— —.—
„	77	8.25 — 8.30
„	78	8.40 — 8.40
„	79	8.55 — 8.60
„	80	8.60 — 8.70
„	81	8.75 — 8.80
פעסטער־באָרען	75	—.— —.—
„	76	8.30 — 8.40
„	77	8.45 — 8.50
„	78	8.50 — 8.60
„	79	8.70 — 8.65
„	80	8.80 — 8.75
„	81	—.— —.—
ווייסענבורגער	75	—.— —.—
„	76	3.35 — 8.45
„	77	8.45 — 8.55
„	78	8.55 — 8.65
„	79	9.75 — 8.70
„	80	9.85 — 9.80
„	81	—.— —.—
שהיים	75	—.— —.—
„	76	—.— —.—
„	77	8.35 — 8.45
„	78	8.50 — 8.55
„	79	8.55 — 8.65
„	80	9.75 — 8.70
„	81	9.85 — 9.80

פרוכט	קוואלטעט פער דעקאָל.	פער 100 קילאָגראַם
כאָרן (מיט)	72—70	6.35 — 6.55
נעדרסטע זומער־	60	6.30 — 6.55
„ מארץ	62	6.90 — 8.15
האָפער	41	6.20 — 6.40
קוקורוץ באנאט.	75	6.25 — 6.30
דעשטע אנדערע	73	6.50 — 6.55
הייזע	—	— —

			פער 100 קילאָגראַם
בטאָנאַלע־פרייז	וויצען	פער הערבסט	8.90
	„	„ פריהיאר	9.56
	„	„	—.—
	קוקורוץ	„ יוני 1886	6.75
	נעדרסטע	„	—.—
	האָפער	„ פריהיאר	—.—
	„	„ הערבסט	6. 3
	רעפס	„ איינ־סעפ.	9.75

זאָק מעהל			
	נומער		
דער זאָק צו 100־קילאָגראַם מיט זאָק פייער באָרן	0	80	—
	1	30	—
	2	80	—
	3	20	—
	4	40	—
	5	—	—
	6	40	—
	7	—	—
	8	30	—
	8½	40	—
שפיריטוס אלס מעפאָרד פרעסהעפע		28	—
„ נייע „ קראָאַפעל		25	—

קורס־טאבעללע פאָס 7. אָקטאָבער.

לאָזע.	fl.	kr.
1854־ער 4־פרעצענטיגע שטאאטס־לאָזע	131	50
1860־ער „ נאטצע „	140	—
דעטטע פרעמדע	159	50
1864־ער לאָזע צו 100 גולדען	169	—
דעטטע „ 50 „	168	50
אונגאַרישע פרעמדענלאָזע צו 100 גולד.	121	—
פאָרגעטאָאַר־לאָזע	124	50
קאָסאָ־רעגולירונג	55	—
פרעמדען־לאָזע	18	25
קרעדיט־לאָזע	177	75
קלאָאַ־לאָזע	45	25
דאָנאַ־רעגולירונג־לאָזע	118	—
אונגאַרישע־לאָזע	21	—
קלאָזלאָזע־לאָזע צו 10 גולד.	23	—
קראָאַטישע־לאָזע	18	—
סלאָוואָנישע־לאָזע	46	—
אָלטע־לאָזע	42	50
סאָלם־לאָזע	18	75
וועלאָזע־לאָזע	59	25
סאָלם־לאָזע	22	55
וואלאכישע־לאָזע	54	75
סט.־גענאָאַס־לאָזע	25	25
סטאַמפּלי־לאָזע	28	—
פרעסבורגער־לאָזע	137	—
דעטטע „	69	—
וואלדשטיין־לאָזע	33	80
וויינדישגרעץ־לאָזע	42	50
וויינגרעץ־לאָזע	125	50
פרעמדע פרעמיענלאָזע	31	—
אונגאַרישע־לאָזע	9	90
עסטערהאַזי־לאָזע	14	—

ווערטה־פאָפּיערע.	fl.	kr.
אונגאַרישע מאָרטגעגעס צו 4־פרעצענט.	105	95
דעטטע „ „ „ „	—	—
אָסטערייכישע „ „ שטייער־פרייע	121	50
אונגאַרישע באָאָרי־רענטע „	94	70
אונגאַרישע גרונדענטלאַסטונגס־	105	75
שטאטטער באָנאַטס	105	75
דעקאָנגעסיע	105	35
באָלדיגע	105	20
באָנדס	109	—
קראָאַטישע אונד סלאָוואָנישע	105	25
אונגאַר. אייזענבאָאָן־אַקטיען	152	75
דייזענקאָפּף־אַרלענבאָאָן־אַקטיען	100	—
אונגאַר. הויפּט־אָרטעלבאָאָן־אַקטיען		
נון מיט 100 צו 5%	98	75
אונגאַר. דונענקאָסטונגס־אַקטיען	103	50
אונגאַר. באַנקגעזעלשאַפט־אַקטיען	101	75
אָסטערר.־אונגאַר. באַנק	191	50
אונגאַר.־באָהמישע אייזענבאָאָן צו	179	50
אונגאַר. מאָדר־אָפּס־באָאָן	176	—
אונגאַר. דונעבאָאָן	175	—

נעלד־קורס.	fl.	kr.
דאָלאַר אונד־	—	—
דויטשע מאָנעט	5	95
פראַנצאָזישע „ 8 גולד.	10	—
דויטשע רייכסבאַנקנאָטען	61	50
20 מאַרק־שטיקע	12	30
דויטשע אויסטריאַל	10	31
רוסישע מאָנעט־רובעל	1	21

Eigenthümer Witwe M. REIS. Herausgeber und verantwortlicher Redacteur: M. SZABOLCSI. Budapest, Druck von Sam. Markus. Andrássystrasse Nr. 12.

געאַרבעטענוויאהלען שטאט. אלס מינדיראַטען פיר זאַפּאַ וויאַרדען 8 דעצעמבער־פיינדליכע, רוס־סענגענגרישע מאַנגע־אַיפּעשעדט. אלס דער בריגעדיסטער פון זאַפּאַ דיא קאַנדידאַטור קאַראַוועלאָוס אין פאַרשלאַג בראַכטע, ערטאַנטע דער פערשטאַמענגע רוף: „גיעדער מיט דעם פערראַטער קאַראַוועלאָוס! ער איז רוסענגע־גע־בט!“ דיא קאַנדידאַטור קאַראַוועלאָוס פון דער מעהרהייט שטרמיש צוריקגע־וויעזען.

דא זיך מעהרערע אין זאַפּאַ וואַהנענדע רוסען אין דיא וואהלען אינמענגען, ריכטעטע דאס בולגאַרישע מינסטעריאַלס אין דיא פערטרעטער דער מאַכטע אין רוגדשריבען, אין וועלכעם ער־קלאַרט ווירד, דאס דיעיענגען פרעמדען שטאאטס־אנגעהאָרינען, וועלכע זיך אין דיא וואהלען אינמענגען, אויסגעוויעזען ווערדען, אין דאַרייפען ערקלאַרטע דער רוסישע קאַי־זיל נעקלוידאַפּט, דאס ער דיא דיפלאָמאַטישען בעציהונגען צור בולגאַרישען רעגיערונג אבברעכע אונד נור דיא אינשטרוקציאָנען דעם גענעראַלס מיולבאַרס אבוואַרטע.

איך אין דער אנגעלעגענהייט דער בע־שטראַפונג דער פערראַטהער האט דיא בולגאַרישע רעגיערונג אויך דיא פאַר־דערונג רוסלאַנדס — דיא פערראַטהער צו בע־פייען — קיינע ריכטיגע גענאָמען. דאס בול־גאַרישע מיניסטעריאַלס גיבט בעמאַנגע, דאס פאַן דען מהילנעהמערן אין דער געוואַלטזאַמען עגס־פערונג דעם פרעסטען אלעקסאַנדער זיעבען קאַפּיטאַנע, אבט אָבערלייט־נאַנטס אונד אבט לייטנאַנטס צו איינער איינמאַנאַטליכען אר־רעסטשטראַפע פערראַטהילט וואָרדען. איינאונדפיערציג אנדערע אָפּ־פיציערע וואָרדען דעגראַדירט אונד אלס געמייינער אין דיא רעגימענ־טער איינגעריהט. מעהרערע האַהע־רע אָפּפיציערע וואָרדען אויפגעפאַר־דערט. איהרע אבדאַנקונג איז גי־צוויבען. דיעזע שטראַפען זונד וואהל צו מילדע אין אנבעטראַכט דעם שאנדליכען פערגעהענס, עס שיינט עדאַך, דאס בול־גאַרישע רעגיערונג עס וועניגער אויף דיא בע־שטראַפונג דער פערראַטהער, אלס דאַרויף אב־געזעהען דאס רוסלאַנד צו צייגען דאס עס קיין רעכט האבע, זיך אין דיעזע אנגעלעגענהייט צו מענגען.

גענעראַל קוירבאַרס וועגען אינ־צווישען זיינע „אינשפעקציאָנסרייזע“ פאַרט אונד האַלטע זיך אויף דיעזער אין רוסטשוק איינע גיע נעדעלאַנגע, איינע דעפּעשאַן אנגע־זעהענער בריגער ערקלאַרטע דעם גענעראַל, דאס דיא אינדע פרעמדע רוסלאַנד גיע פרייי־געבען ווערדען, מיולבאַרס לייס נון דיא אָפּפיציע־רע אין רוסשוק איינלאַדען, צו אים צו קאָממען, דער קאָממאַנדאַנט פון רוסשוק לייס מיולבאַרס אנטוואָרטען, דאס דיא אָפּפיציערע זיך גיכט מיט פּאָליטיק בע־שאַפטיגען אונד נור דען בע־פעהלען דער בולגאַרישען רע־גיערונג פאָלגע לייסטען.

איך דיא וואהל דעס קינפּטי־גען פירסטען ווירד אין בולגאַריען בע־ריכט לעבראַכט בעשפּראָכען. פון רוסישער זייטע ווירד בעפּרכטעט, דאס פירסט אלעק־סאַנדער וועדער וועדער געוואהלט ווירדע אונד מאַן פערטהיילט אין זאַפּאַ אייגע בראָשירע, אין וועלכער דיא וואהל דעס אייגען טיגען רוסישען מיסטערס אינגאַציעס, דער אינטער דעם נאַמען „פאַטער דערלי־גע“ בעקאַנגט איזט, עמפּפאָהלען ווירד. דאך אונטער דען בולגאַרישען זאָלדאַטען האַרט מאַן נור לאַבלעדער אויף דען פירסטען אלעקסאַנדער זינגען אונד אין דען קירכען ווירד פיר דעם רוסען וואהלערגעהען געבעטע. — אים רוסטשוק ווירד געמעלדעט, דאס דיא וועדערוואהל דעס פירסטען אלעקסאַנדער אינצווייפעלהאַפט זיא. זאָלטע אירפאָלגע דיעזע וואהל רוסלאַנד צו ליי־בע ניכט גענעהמיגען, דאַנן ווירדע דיא נאַציאָ־נאַלפערזאַמלונג דיא רעפּוביליק אין בולגאַריען פּראָקלאַמירען.

פערשיעדענע נייאַגקייטען.

* (וויען איינער גראַפען געפאַהרענטראַנגען.) אין דער נאַכט פון 3. אויף דען 4. ד. מ. פון זאָנטאַג אויף מאָ־נטאַג, שיעבטע וויען אין גראַפער געפאַהר, פון מערערען זייטען אנגעצונדעט צו ווערדען. איינע באַנדע פון אנאַרכיסטען פראַנטע זיך לאַנגעס, דיא קאַזערשטאַדט אין בראַנד צו שטעקען אונד דיא אָפּפענטליכען געבייד דיא לוסט צו שפּרענגען. צו דיעזעם צוועקקע כאַמען דיעזע געפאַהרליכען לייט זיך וואַכען אין איינעם נאַכטהייט דעם וויינער פאַראַרטעס „פענגינג“ צוזאַמען, וואָ דיא בעראַ־הונגען היעלטען. דיא מאַיסבאַמען אנפערטיגען אין בעשפּרעכונג דאַריבער פּלעגען, וויא זיא זיך אין דיא פערבעריישע, מאַסענמאָרדערישע אַרבייט טהיילען זאָלען. דיא פאַליציי בעמאַכט גלייכפאַלס־וויזע פון דיעזען צוזאַמענקונפטען קענטניס; אבער זיא שרייבט ניכט וואָפאַרט אין, אונדערן וואַרטעט אבזיכטליך בין צום לעצטע מען איינגעבליקקע מיט דער פערהאַפטונג דער אנאַרכיסטען. דיעזע וואַלטען אין דער גענאַנגע־טען זאַמאַנסאַכט צור אויפהעבונג דער פרעמ־דערליכען טראַט שרייטען; שאַן שטיגט אים עצהע־טען וויינער בעצירק „פאַוואָרטיגען“ פון איינעם האַלצאַגער איינע פלאַממע אויף, דיעזע וואַרדע פון איינעם וואַסמאַנע שנעלל געלאָשט אונד דא פאַליציי שרייט צור פערהאַפטונג דער זי־כערען, אים 17 מיטגלידערען בעשטעהענדען באַנדע. מאַן פאַנד בייא אהנען פערשיעדענע שפּרענגפּלאַטען, געפאַהרליכע בריגענשטאָפּפע, באַמבען אונד פערשיעדענע מאַראַנ־שטרומענטע, וויא זיך הערויסשטעלט, שאַנדען דיעזע מאַרדבריגער אין פערבינדונג מיט איינער פאַלשמינצערגרופּפע. דערען מיט־גליעדער, פיר אין דער צאַהל, עבענפאַלס פעסט־גענאַמען וואָרען זינד.!

* (אנטיסעמיטישער בלאַדזינען.) אין נייער הערפערהעלפער איז אין דער שייץ דען אנטיסעמיטען ערשאַנדען. ווער ער איז, וויסט מאַן נאָך ניכט, ער נענט זיך „מאַאָר אַסמאַן בע“ אונד שפּריכט אונד שרייבט זא פיעל טאַללעס צייג צוזאַמען, דאס ער זיך דען ערסטען „קאַאַצאַטאַען“ דעס אנטיסעמיטיס־מוס ווירדיג אנזייהט. דער נעהיימניספאָללע „מאַ־אָר“ פערפּפענטליכט קירצליך איינע בראָשי־רע, אין וועלכער ער אויאַהל דיא פראַנצאָזישע רעוואָלוציאָן פאַם יאהרע 1789 אלס אויך דיא בע־וועגונג פאַם יאהרע 1848 דען יודען אין דיא שולד שיעבט. דעם נאַנצען ווערטע וועגט ער דיא כראַ־נע דורך דיא משטהיילונג אויף. דאס ער אין פאַריז וואר. דאַרט אין דאס לאַבאָר דער „אַל־ליאַנס אַזראַעליט“ נערדיגען זיא. אין וועלכעם ער דאס איינגעטריבע וואָפּפענ־לאַנגער דער גיהיליסטען עגט־דעקקט האבע. דיא „אַלליאַנס אַזר.“ האבע וואָפּפען אונד דינאַמיט נאַך רוסלאַנד געשיקקט. דיא אטטענטאַטע אין סעגענע געוועצט. דען צאַרען אלעקסאַנדער II. ערמאָרדען לאַסען אַז. ז. וו.

*(דיא כאַלערא) צייגט אין בודאַפּעסט וויעדער אייגע צינאַמע פון פּרייטאג בין זאָנטאג מיטאג מיטטאַגס זונד 9 פערזאָנען ערקראַנקט אוד 6 געשטאָרבען, פון זאָנטאג בין זאָנטאג מיט־אַסטאָקי, דיא פון צוויי־הונדערט שקלאַוויגען אומגעבען, מיט אייגען קלייגען צוויגיגע שפּעלטע. אוס דיא דער זאָנג מאַנטעג אונד שרייטעג מאַן ווייטהיך, איבער איהרעם הויסעט בעפאַנד זיך אין אויס צוקקע־בריעשעטע אָבסט־בוים, אין וועלכעם דיא סולטאַנען הייזען פּלייקקעט אונד אין וועגע דאַפון אַסט, וואַס איבריג בליבט, נאַך דיא דעם צוויע־גע, דער אַלליעס פערצערטע. היער וואַרדע דאַס מאָרגען פון אייגעם אייגען עמפּפאַנגען, אייגעם בראַשעטראַבי־גען מאַנן, דעסען אָבערלייטע געשפּאַלטען וואר, זא דאַסס זיינע צאַהנע וכסמאַר וואַרען.“

„נאַגין ווא דער יעטציגע וויזלאַר אנא?“ ריעף מיסס־לי אויס; „ווא ווענן איך איהן עלכסט פאַר מיר יעמען ווערדע.“ —

„דער שוואַרצע נעגאַם עפּפּעראַנצא, זיך פאַר דער סולטאַנען אויף אויהר אנטרעטען גיעדרעצט־ווערדען. דיעזע נעדאַרכעט אונד וואַרענד וא מיט דעם געוויכט צור ערדע נעקעהרט, פאַר דער סולטאַנען לאַג, שפּראַך זיא דיא וואָר־טע אין דיך: „שטע שראַל! דיא לעבעד נאַסט, בליקקע אויף מיך נאַרייג גיעדער, אונד ווענן איך דיך הייסע, זא בעפּרייע מיך!“

„אונטערדעסען בעפאַהל דיא סולטאַנען איהרען שקלאַ־ווי נגען, עפּפּעראַנצאַ'ס דאַראַקקען צו דאַזען, אונד אַס דיעזע נון אין איהר בזו אַן דיא אַפּיזען הייבענדעם הואַר גע־הילדט, דאַרט פאַר איהר שאַנד, בעפאַהל זיא, איהר געוויכט דאַסט, דא זיא זעהר בליך בליך וואַר, אונד איהרע אויגען, בריהען שוואַרץ צו פאַרבען, איהר הואַר אבער מיט הויפּטע, דעם אַל אינגעוויבען, אונד איהרען נאַקקען אונד אַרמע מיט־אַלגענגען ריגען אַלגען. עפּפּעראַנצאַ וואַסטע ניכט, וואַס מיט איהר געשעהען ווערדע, אַלס דער קוילאַר אנא צו איהר סאַגט אונד ערמוטהיגענדען מאַנגע דיא וואָרטע צו איהר שפּראַך: „פייע דיך, בעגעגנקקע יונגפרויא, דענן אין נאַכטליך איזט אויס דיר הויטע צו שטייל געוואָרדען. נאַך אייגער וואַכע ווייר דאַס בייזאַפּפּעטס נעפייערט ווערדען אונד דיא לייגעלעססולטאַנען האַס דיך אונטער דען איבריגען אַדאַליסקען דעיסנגעזוכט, אום דיך דעם פאַדי־שאַה צו שענקען. דאַרום פייע דיך!“ דאַס אַרמע מאַדכען וואַרען אבער בייא דיעזען וואַרען אַס לייבעסטען געשפּאַר־בען. דאַסס איבעראַנד איהר דיא סולטאַנען אייגען מאַכטע אין אייגענפערען אונד געשטאַפּפעטע איהר, דיך געבען וויא צו ווענען אונד דער האַסעליכען צוויגע אין איהרעם שאָאָס אַס האַלטען צו דריפען. וויא עפּפּעראַנצאַ נאַכדאַנך ע־פּוהר, וואַר דיעס אין צייטען נאַפּט נגאַרע.“

זעגס שאַנע לאַנג פערגעגנט דאַס מאַדכען אין מאַרטליכסטער אנגסט, איהרע נאַפּאַרטיגען בעגעגנען וויא, דענן דיא האַרעמבעוואָהנענען לייבען אייגענדע ניכט, וויא קאַנגען בלאַס האַסען, מאַנליך זאַה זיא דען סולטאַן אונטאַלטליך איהרע וויא נרהיגקע מאַך. זייגעס אַנגס־מען פייגרליכען געוויכט, דאך עשטערעש וויא אויך מיעס־טער ווערלע, ווענן זיא דאַראַן דאַכטע, דאַס זיא איהן בען אַלליעס דער סולטאַן פערבראַכטע. זייגע מייסטע צייט מיט זייגער לייבעלעססולטאַן, דאך נעשאַה עס גוטיילען, דאַס ער אייגען אויגע דער אויגען אַדאַליסקען, דאַס ער אייגע נאַסען גליקק אויגע אייגענגליקק אנגעוועהען וואַרדע.“

(פאָרזעצונג פאָלגט.)

פאָלליעטאָן.

סולטאַן אונד קרעמער.

היסטאָרישער ראָמאַן אויס דער געשיכטע דער טירקייא.

(19-טע פאָרזעצונג.)

אבדוללאַהס בריוו ערצעהלטע ווייטער: „מעהר אלס אַלל דיעזע פאַכט איבערראַשטע עפּפּעראַנצאַ דיא נעשפּאַנט דער סולטאַנען אַסטקי, צו וועלכער זיא נע־פירט וואָרדע. אין איינער עקקע זאַס אויף איינעם ערהאַה־טען דיוואַן איינע שלאַנקע, נעוואַנ נעבייטע דאַמע, אויהרע נעשפּאַלט וואר אין דען הייסען צאַרט, דאך בריוט אונד אויפען בייא דען שולטערן, אויהרע שנעוויטען אַרמע אונד דען נאַקקען אוטשלאַסען שוריע פון עכטען פערלען מיט דיאַמאַנטענעצטען שליעסען; אויהר ערגלטשענגעשטיקקע שר טורבאַן מיט אייגען דאַהען ריטהרביש, וועלכער דער האַרטיש פאַללען נעשפּאַלט אייגען נאַך שטאַלצערען אויס־דריקק פערליהע, וואַהרענד דיא נאַסען שוואַרצען אייגען דיא נאַנגע וועלט צו בעהערשען שיען.“

„אַיי, אַיי,“ אונטערבראַך דיא הויקען; „דיא בע־שייכסט דאַס אַלליעס זא לעבראַסט, דאַס איך אַפּטס פּוהרס עפּפּעראַנדע, וואַהרענד איך דיר ערצעהלע, ווענן דיא וועגע־סענגע נאַך אייגען דענגען שליעס דאַריבער געלאַסען האַטטעסט!“

„אַך, דאַס איזט יא יטאַן לאַנגע הער, ווער ווייס, אונטער וועלכעם סולטאַן דיך דיעזע געשיכטע ערייגנעטע, — דאַך, מאַן פּהרטע דיא שקלאַוויגען פון דיא סולטאַנען אַסטקי, דיא פון צוויי־הונדערט שקלאַוויגען אומגעבען, מיט אייגען קלייגען צוויגיגע שפּעלטע; אוס דיא דער זאַנג מאַנטעג אונד שרייטעג מאַן ווייטהיך, איבער איהרעם הויסעט בעפאַנד זיך אין אויס צוקקע־בריעשעטע אָבסט־בוים, אין וועלכעם דיא סולטאַנען הייזען פּלייקקעט אונד אין וועגע דאַפון אַסט, וואַס איבריג בליבט, נאַך דיא דעם צוויע־גע, דער אַלליעס פערצערטע. היער וואַרדע דאַס מאָרגען פון אייגעם אייגען עמפּפאַנגען, אייגעם בראַשעטראַבי־גען מאַנן, דעסען אָבערלייטע געשפּאַלטען וואר, זא דאַסס זיינע צאַהנע וכסמאַר וואַרען.“

„נאַגין ווא דער יעטציגע וויזלאַר אנא?“ ריעף מיסס־לי אויס; „ווא ווענן איך איהן עלכסט פאַר מיר יעמען ווערדע.“ —

„דער שוואַרצע נעגאַם עפּפּעראַנצאַ, זיך פאַר דער סולטאַנען אויף אויהר אנטרעטען גיעדרעצט־ווערדען. דיעזע נעדאַרכעט אונד וואַרענד וא מיט דעם געוויכט צור ערדע נעקעהרט, פאַר דער סולטאַנען לאַג, שפּראַך זיא דיא וואָר־טע אין דיך: „שטע שראַל! דיא לעבעד נאַסט, בליקקע אויף מיך נאַרייג גיעדער, אונד ווענן איך דיך הייסע, זא בעפּרייע מיך!“

„אונטערדעסען בעפאַהל דיא סולטאַנען איהרען שקלאַ־ווי נגען, עפּפּעראַנצאַ'ס דאַראַקקען צו דאַזען, אונד אַס דיעזע נון אין איהר בזו אַן דיא אַפּיזען הייבענדעם הואַר גע־הילדט, דאַרט פאַר איהר שאַנד, בעפאַהל זיא, איהר געוויכט דאַסט, דא זיא זעהר בליך בליך וואַר, אונד איהרע אויגען, בריהען שוואַרץ צו פאַרבען, איהר הואַר אבער מיט הויפּטע, דעם אַל אינגעוויבען, אונד איהרען נאַקקען אונד אַרמע מיט־אַלגענגען ריגען אַלגען. עפּפּעראַנצאַ וואַסטע ניכט, וואַס מיט איהר געשעהען ווערדע, אַלס דער קוילאַר אנא צו איהר סאַגט אונד ערמוטהיגענדען מאַנגע דיא וואָרטע צו איהר שפּראַך: „פייע דיך, בעגעגנקקע יונגפרויא, דענן אין נאַכטליך איזט אויס דיר הויטע צו שטייל געוואָרדען. נאַך אייגער וואַכע ווייר דאַס בייזאַפּפּעטס נעפייערט ווערדען אונד דיא לייגעלעססולטאַנען האַס דיך אונטער דען איבריגען אַדאַליסקען דעיסנגעזוכט, אום דיך דעם פאַדי־שאַה צו שענקען. דאַרום פייע דיך!“ דאַס אַרמע מאַדכען וואַרען אבער בייא דיעזען וואַרען אַס לייבעסטען געשפּאַר־בען. דאַסס איבעראַנד איהר דיא סולטאַנען אייגען מאַכטע אין אייגענפערען אונד געשטאַפּפעטע איהר, דיך געבען וויא צו ווענען אונד דער האַסעליכען צוויגע אין איהרעם שאָאָס אַס האַלטען צו דריפען. וויא עפּפּעראַנצאַ נאַכדאַנך ע־פּוהר, וואַר דיעס אין צייטען נאַפּט נגאַרע.“

זעגס שאַנע לאַנג פערגעגנט דאַס מאַדכען אין מאַרטליכסטער אנגסט, איהרע נאַפּאַרטיגען בעגעגנען וויא, דענן דיא האַרעמבעוואָהנענען לייבען אייגענדע ניכט, וויא קאַנגען בלאַס האַסען, מאַנליך זאַה זיא דען סולטאַן אונטאַלטליך איהרע וויא נרהיגקע מאַך. זייגעס אַנגס־מען פייגרליכען געוויכט, דאך עשטערעש וויא אויך מיעס־טער ווערלע, ווענן זיא דאַראַן דאַכטע, דאַס זיא איהן בען אַלליעס דער סולטאַן פערבראַכטע. זייגע מייסטע צייט מיט זייגער לייבעלעססולטאַן, דאך נעשאַה עס גוטיילען, דאַס ער אייגען אויגע דער אויגען אַדאַליסקען, דאַס ער אייגע נאַסען גליקק אויגע אייגענגליקק אנגעוועהען וואַרדע.“

(פאָרזעצונג פאָלגט.)

אַלגעמיינע בעשטימונגען: 1) איז דורך דיא בעשאַר־דערונג דעם געגנראַלס אַנסקי, אונד דורך דיא פּעגנאַנדונג דעם געגנראַלס עדעלסהיים־ווילאַ דער אונגאַרישען נאַציאָנאַל צוגעפּגטע בעדינגונג קאָנן דורך דאס קאַנגלוכע האַנדשרייבען נוכט אַלס גוטגעמאַכט בעטראַכטעט ווערדען, וועלכע דיא אורתעבער דיעזער געזעלשאַפטען פּערפּגונג צור פּערגאַנטוונג געגאַנגען ווערדען מוסען. — 2) צור זיכערונג דער שטאַאַטליכען אונאַבהאַנגי־קייט אונזערעס פאַטערלאַנדעס איז עס אונזערלאַנ־דלך נאַטהווענדיג, דאַסס דיא געמיינאַמע אַרמעע געשטייט, דער אונגאַרישע טהיל דערבסשטאַנדיג ווערדע, אונד דאַס דיא אונגאַרישע רעגיערונג אי־נען דיעסבעזיגליכען גוטעזעטצונגען דעס פאַ־לאַמענט אונטערבריטע. בז דאַהין אַללען דיא אונגאַרישען טרופּפען איהר דיא אונגאַרישע פּערפאַס־סונג בעאַרבייטונג אונד דיא פּרעמדען אָפּפיציערע איהם דעזזעלבען עונטפּערגונג ווערדען.״

שלעסלך ערגיפּפ מינסטער־פּראַזידענט קאַלאַ־מאַן טיסא דאַס וואָרט. ער העלט איינע צעמלך לאַנגע, מיט בייפאַלל אויפגענאַממענע רעדע, אין וועלכער ער אַללע אנגרייפפע מיט געוואַהנטער מיס־טערהאַפטער שלאַגפערטיגקייט ווידערלעגטע אונד צוריקקוויז. ער זאַגטע אונטער אנדערעס: „מאַן פּראַגט אין איינעם פאַרט: „וואָ איז דאַס אַללער־האַכסטע האַנדשרייבען?״ (רופּפ אויף דער איסע־סטען לינקען: „וואָ, וואָ איז עס דענן?״) דאַס ווילל איך איהנען זאַגען: ערסטענס, אין אַמטסבלאַטע. (רופּפ: „דאַס איז איינע פּרייוואַטצוגע!״) דאַס איז קיינע פּרייוואַטצוגע, דענן אין דערזעלבען ווערדען דיא געוועטצע פּערקנדיגט. דאַס קאַנגלוכע האַנדשרייבען בעפּינדעט זיך אבער איך נאָך אין איינעם פּעל בעסערען אָרטע: עס בעפּינדעט זיך אין דעם הערצען איינעס יעדען אונגאַרס, דער זיך נאָך דעם ערשייגען דעס אַללערהאַכ־סטען האַנדשרייבענס דורך קריגערליא אַגיטאַציאָן מעהר אַרדענטליכען לייס. (לעבהאַפט צו־שטימונג אונד בייפאַלל רעכטס.) דיעזעס האַנד־שרייבען וואַר נוכט אין פּאַרטיען, נוכט אין דאַס פאַללאַמענט גערוכטע; עס וואַר אין אויפפלוס דעס הערדשעריילעגס, וועלכער דאַריין אבצעל־טע. דיא אין דען גטעשריען זאַגנען דעס לאַנדעס אין עגשטשטען בעגריפפענע — אבער נאָך נוכט עגטשטאַנדענע — אינזוהט צו צערשטייען; אונד עס וואַר נוכט פּיר איינע פּאַרטיא בעשטימט, זאַנ־דערן דיעזען טרייען זאַגנען דעס לאַנדעס; איך קאַנן פּערזיכערן, דאַס עס אויך דען וויל דאַהין גגפּינדען האַט, וואָהין עס בעשטימט וואַר: אין דאַס דערין דעס אונגאַרס, דער קאָנגיג אונד פּאַטערלאַנד צוגלייך לייבט. (לעבהאַפטער בייפאַלל רעכטס.) מאַן זאַגט, דאַס קאַנגלוכע האַנדשרייבען עגטהאַלטע איינע דיא הונג. וואָס עגטהאַלט דענן דאַס האַנדשרייבען אין דיעזער בעזעהונג? איינע אייפפערזוכטיג אַן דען מינסטערפּראַזידענטען, דאַסס דער הערדשער פּאַן איהם ערוואַרטע. ער ווערדע מיט דער שטרענגע דעם גזעטצעס פאַרגעהען, וועגן יע־מאַנד אין אונגעזעטצליכע וויז זיך הערצען אַללטע. הערען קאַנגטע אַלזא נור דערגעגע איינע דראָהונג ערבלקקען, דער איהם אונגעזעטצלי־כעס וועגע פאַרגעהען וואַללטע; דענן איינעס אונדערן אַלס איינעס אַללטע אַנדערן אַלס איינעס אַללטע דאַס האַנדשרייבען נוכט דראָהען. אין דעמזעלבען קאָנן אַלזא קיינעליא דראָהונג אבגעליטעט ווערדען. (רופּפ רעכטס: „וא איז עס?״ — לינקס: „דאַנן איז דאַס האַנדשרייבען אבערפּרוסס!״) איך ווילל דאַריבער עטצע נוכט שטרייטען, אב עס אבערפּלוסס זיא אָדער נוכט. איך רעשפּעקטירע דאַס רעכט דעס מאַנגס, זיינען מינסטער איהם דיא ערפּלוגג זיינער פּפּלוכט אויפמערקזאַם צו מאַכען.״

גגיזא פּאַלאַנגי: „דאַס איז מיס־טריען.״

טיסא: „זיינען עס מיסטריען איז, דאַנן מאַגגן דיא הערדען אבגעאַרדנעטען זיך דאַרי־בער פּרייען. אבער מאַן האַט יא גגזאַגט, דאַסס איך דאַרנאָך גגעהאַכטעט האַטטע, דאַסס מיר אין האַנדשרייבען דאַס פּערטרייען איפגערדיקקט ווערדע. דאַס האַבע איך נוכט גגטהאַן.״

אין ווישערען גגרעט דער מינסטערפּראַזי־דענט צור זאַכע זעלבסט אובער אונד נוכט צו, דאַסס איך אין דרייען דער אַרטעע איינגעלגע פּערדאַממענגוויערטיג האַנדלונגען פּאַרגעלאַממען זיינ, אבער דיא פּאַרפּאַסגג זיא נוכט פּער־לעטצע ווערדען. עס זיא וואָהר, דיא גגעפּגהלע דער נאַציאָן מיסען גגשאַגט ווערדען; אבער איך אונדערע האַבען גגפּגהל בעזאָנדערס עהרגעפּגהל. אין גאַנצען אונד גראַסען בעשטעהט אין נוטש איינפּערגעהמען צווישען דער אַרטעע אונד דער בעפּאָלקערונג. זאָוא מאַן פּר דיא טהאַט איינעס איינצעלנען אונגאַרס נוכט דיא גאַנצע נאַציאָן בעשולדיגען דיפּפ, זא קאַנגגע מאַן וועגען דער טהאַט איינעס איינצעלנען זאָלדאַ־טען נוכט דיא אַרטעע בעשולדיגען. פּערגעסען ווייר נוכט; דאַסס עס אין אונגאַרן קיינע גראַ־סערע אבערשוועמענג, קיין גראַסערעס פּיער גגעבע, בייא דעם דיא מטגלדעדער דעזעער אַ־מעע גגכט ווייט מעהר אַלס אַנדערע פּפּלוכט גגע־טהאַן האַטטען. (לעבהאַפטע צוישטיממונג רעכטס.)

דער מינסטערפּראַזידענט עגטפּגהלט צום שלוסס דען אנטראַג דעס פּעטציאָנס־אויסשוסס צור אונגאַרמע.

דיא פאַרטזעטצונג דער דעבאַטטע פּגדעט הייטע שטאַטט.

* * *

צום שרוסס דער זיטצונג ריכטעטע דער אבגעאַרדנעטע הערפּ פאַלגגעדע אַנגטעפּעלאַציאָן אין דען מינסטער־פּראַזידענטען:

„מיט בעצוג איף דיא אין דער אם 30-טען סעפּטעמבער ד. י. שטאַטטגעהאַבטען זיטצונג דעס אבגעאָרדנעטענהויזעס אבגעגעבענע פּרעלאַרונג דעס העררן מינסטער־פּראַזידענטען, לויט וועלכער אינזעריע אויסזאָרטיגע רעגיערונג אין בעטרעפּפ דער באַלנקאַהלבאַינזעל דיא פאַלטישע זיכטונג בעפאַלגט, „האַס דיא דאַרט לעבענדען פאַלקער זיך צו אינאַבהאַנגיגען שטאַאַטען עגטוויקקעלן מאַגגן״ — „האַס דאַרט איך גגכט איינע פּרעמדע מאַכט אין פּראַטעקטאָראַט פּעטטשטעללע אונד קיינען בעטשטאַנדיגען אינפּלוס אַנאַלוג״ פּראַגג איך: „וועלכע שטעללונג נאַהם אונגזערע אויסזאָרטיגע רעגיערונג דער בולגאַרישען גגעגנראַלס קוילבאַרס גגעגגאַבער איין?״

דיא אונטערפּעללאַציאָן ווירד דעם מינסטער־פּראַזידענטען צוגעשטעללט ווערדען.

דיא צוישטאַנדע אין בולגאַריען.

דער מוטה, מיט דעם דאַס קליינע בולגאַריען זיינע אונאַבהאַנגיגקייט גגעגען דאַס גגיאַלטיגע רוס־לאַנד פּערטהיידיגט, אוזט עבענוא ערהעבענד, אַרס בעוואַנדערגגס־ווערטה.

דיא וואַהל דער אבגעאַרדנעטען, דיא דען צו־מינפּפטען פּרוסטען פאַן בולגאַריען צו וואַהלען האַ־בען ווערדען, אוזט טראָען דער דראָהונגען רוס־לאַנדס אויסגעשריעבען ווערדען אונד האַט דיע, וועלבע אין זאָוא בעריטס געסטערן בעגאַנגען.

אים האַפּע דעס רוסשען קאַנזולאַטס וואָר־דען עטוא 150 בייערן מיט שטאַקען בעוואַפּפ־נעט אונד צום וואַהל־לאָקאַל גגעטריבען, וועלבעס זיא צו שטרעבען פּערזוכטען. דאָך וואַרדען דיא אנגרייפפע צוריקגגעשלאַגען אונד מיט בריטש־גען קאָפּפען פּערגאַנגען.

אם פּרייטאג אבענד פאַנד אין דער גוריכע צו זאָפּיא אייגע פּאַרבעשפּרעכונג אובער דיא אבגע־הערטען דעס אַגגאַרס, דער קאָנגיג אונד פּאַטערלאַנד צוגלייך לייבט. (לעבהאַפטער בייפאַלל רעכטס.) מאַן זאַגט, דאַס קאַנגלוכע האַנדשרייבען עגטהאַלטע איינע דיא הונג. וואָס עגטהאַלט דענן דאַס האַנדשרייבען אין דיעזער בעזעהונג? איינע אייפפערזוכטיג אַן דען מינסטערפּראַזידענטען, דאַסס דער הערדשער פּאַן איהם ערוואַרטע. ער ווערדע מיט דער שטרענגע דעס גגעזעטצעס פאַרגעהען, וועגן יע־מאַנד אין אונגעזעטצליכע וויז זיך הערצען אַללטע. הערען קאַנגטע אַלזא נור דערגעגע איינע דראָהונג ערבלקקען, דער איהם אונגעזעטצלי־כעס וועגע פאַרגעהען וואַללטע; דענן איינעס אונדערן אַלס איינעס אַללטע דאַס האַנדשרייבען נוכט דראָהען. אין דעמזעלבען קאָנן אַלזא קיינעליא דראָהונג אבגעליטעט ווערדען. (רופּפ רעכטס: „וא איז עס?״ — לינקס: „דאַנן איז דאַס האַנדשרייבען אבערפּרוסס!״) איך ווילל דאַריבער עטצע נוכט שטרייטען, אב עס אבערפּלוסס זיא אָדער נוכט. איך רעשפּעקטירע דאַס רעכט דעס מאַנגס, זיינען מינסטער איהם דיא ערפּלוגג זיינער פּפּלוכט אויפמערקזאַם צו מאַכען.״

גגיזא פּאַלאַנגי: „דאַס איז מיס־טריען.״

טיסא: „זיינען עס מיסטריען איז, דאַנן מאַגגן דיא הערדען אבגעאַרדנעטען זיך דאַרי־בער פּרייען. אבער מאַן האַט יא גגזאַגט, דאַסס איך דאַרנאָך גגעהאַכטעט האַטטע, דאַסס מיר אין האַנדשרייבען דאַס פּערטרייען איפגערדיקקט ווערדע. דאַס האַבע איך נוכט גגטהאַן.״

אים ווישערען גגרעט דער מינסטערפּראַזי־דענט צור זאַכע זעלבסט אובער אונד נוכט צו, דאַסס איך אין דרייען דער אַרטעע איינגעלגע פּערדאַממענגוויערטיג האַנדלונגען פּאַרגעלאַממען זיינ, אבער דיא פּאַרפּאַסגג זיא נוכט פּער־לעטצע ווערדען. עס זיא וואָהר, דיא גגעפּגהלע דער נאַציאָן מיסען גגשאַגט ווערדען; אבער איך אונדערע האַבען גגפּגהל בעזאָנדערס עהרגעפּגהל. אים גאַנצען אונד גראַסען בעטטעהט אין נוטש איינפּערגעהמען צווישען דער אַרטעע אונד דער בעפּאָלקערונג. זאָוא מאַן פּר דיא טהאַט איינעס איינצעלנען אונגאַרס נוכט דיא גאַנצע נאַציאָן בעשולדיגען דיפּפ, זא קאַנגגע מאַן וועגען דער טהאַט איינעס איינצעלנען זאָלדאַ־טען נוכט דיא אַרטעע בעשולדיגען. פּערגעסען ווייר נוכט; דאַסס עס אין אונגאַרן קיינע גראַ־סערע אבערשוועמענג, קיין גראַסערעס פּיער גגעבע, בייא דעם דיא מטגלדעדער דעזעער אַ־מעע גגכט ווייט מעהר אַלס אַנדערע פּפּלוכט גגע־טהאַן האַטטען. (לעבהאַפטע צוישטיממונג רעכטס.)

דער מינסטערפּראַזידענט עגטפּגהלט צום שלוסס דען אנטראַג דעס פּעטציאָנס־אויסשוסס צור אונגאַרמע.

דיא פאַרטזעטצונג דער דעבאַטטע פּגדעט הייטע שטאַטט.

* * *

צום שרוסס דער זיטצונג ריכטעטע דער אבגעאַרדנעטע הערפּ פאַלגגעדע אַנגטעפּעלאַציאָן אין דען מינסטער־פּראַזידענטען:

„מיט בעצוג איף דיא אין דער אם 30-טען סעפּטעמבער ד. י. שטאַטטגעהאַבטען זיטצונג דעס אבגעאָרדנעטענהויזעס אבגעגעבענע פּרעלאַרונג דעס העררן מינסטער־פּראַזידענטען, לויט וועלכער אינזעריע אויסזאָרטיגע רעגיערונג אין בעטרעפּפ דער באַלנקאַהלבאַינזעל דיא פאַלטישע זיכטונג בעפאַלגט, „האַס דיא דאַרט לעבענדען פאַלקער זיך צו אינאַבהאַנגיגען שטאַאַטען עגטוויקקעלן מאַגגן״ — „האַס דאַרט איך גגכט איינע פּרעמדע מאַכט אין פּראַטעקטאָראַט פּעטטשטעללע אונד קיינען בעטשטאַנדיגען אינפּלוס אַנאַלוג״ פּראַגג איך: „וועלכע שטעללונג נאַהם אונגזערע גגעגגראַלס קוילבאַרס גגעגגאַבער איין?״

דיא אונטערפּעללאַציאָן ווירד דעם מינסטער־פּראַזידענטען צוגעשטעללט ווערדען.

דיא צוישטאַנדע אין בולגאַריען.

דער מוטה, מיט דעם דאַס קליינע בולגאַריען זיינע אונאַבהאַנגיגקייט גגעגען דאַס גגיאַלטיגע רוס־לאַנד פּערטהיידיגט, אוזט עבענוא ערהעבענד, אַרס בעוואַנדערגגס־ווערטה.

דיא וואַהל דער אבגעאַרדנעטען, דיא דען צו־מינפּפטען פּרוסטען פאַן בולגאַריען צו וואַהלען האַ־בען ווערדען, אוזט טראָען דער דראָהונגען רוס־לאַנדס אויסגעשריעבען ווערדען אונד האַט דיע, וועלבע אין זאָוא בעריטס געסטערן בעגאַנגען.

אים האַפּע דעס רוסשען קאַנזולאַטס וואָר־דען עטוא 150 בייערן מיט שטאַקען בעוואַפּפ־נעט אונד צום וואַהל־לאָקאַל גגעטריבען, וועלבעס זיא צו שטרעבען פּערזוכטען. דאָך וואַרדען דיא אנגרייפפע צוריקגגעשלאַגען אונד מיט בריטש־גען קאָפּפען פּערגאַנגען.

אם פּרייטאג אבענד פאַנד אין דער גוריכע צו זאָפּיא אייגע פּאַרבעשפּרעכונג אובער דיא אבגע־

געשיכטע דער נייערען צייט.

(33־טע פאָרזעטצונג.)

דאַס געפאָלק דער פּראַנצאָזען מיסט איים מאַנ־געל אַן פּפּערדען בעלר שטעהען בלייבען, אונד נעריג פּיעלען דיא הונגערען וואַלדאַשען איבער דיא געפאַללענען פּפּערדע הער. אין סאַלעגנסק האַפּפט מאַן פאַרדאַכט צו פינדען; אבער מהיילס וואַר וועניג דאַ, מהיילס לעס־סען דיא נאַמאַיילענען קאָזאַקען וועניג צייט צום איפסוהען. נון אייטשען פאַן דייא ווישען רוסיש־טע העערע הערביא, אום דען שאַלוך מעהר שפּעלצענדען פּראַנצאָזישען העערהויפּפען דען ריקקצוג איבער דיא בערעזנא, איינעס נעבענפלוסס דעס דנעפּפּס, אבצושניידען. צוויאַר נעלאַנג עס נאַפּאָלעאָן, צוויי־ריקקען איבער דען פּלוסס צו שראַנען; אבער נאָך וואַר קיים דיא האַלפּפט הונגער, אַלס דיא בייטערע איז־בראַך, אונד דאַס נעטשען אונד דיא וואַגען וואַנדטען זיך דאַהער נאָך דער שטאַלעדען, דיא מיט קינגען נעלאַדער פּערזעהען וואַר. דאַצו קאַם, דאַסס מאַן שאַן דאַס הוריאַה דער אנגענגענען קאָזאַקען אונד דאַס ווייזען דער ווישען קאָזאַנענגעלן דאַרשעצע זיך אַללעס אין ווילדעסטער פּערוויירונג נאָך דער בריקקע.

ערדער פּראַנצאָזען וואַללטע דער עיסטע זיין; יעדער קאַמפּפּפּ אום זיין לעבען, דער זאָלדאַט וואַרף דען אַפּפּעזעד, דער פּייער דען פּייער אונד וואַפּפּער; ווער צו באָדען פּיעל, וואַר פּעלאָרען; דענן אָהנע ערבאַרמען וואַלצעט זיך דיא נאַנצע מעטשענפּלוטה, איבער איהן הין, בז ער צערטרעטען וואַר. וויא פּיעלע וואַרדען נוכט פאַן דען אַדערן דער קאָזאַקען אונד וואַגען צע־קוועטשט. אונד דיא איבער דען שייפּפּבייבענדען שראַם זיך רעטטען וואַללטען, עטשאַרדען אַדער עטראַ־קען. דאַס נעטאַה אַם 27. נאָוועמבער. צוויעטצע בראַד דיא בריקקע אין, אונד וואָס נאָך עגוויטש וואַר, מיטס שוואַכע, וווייבער אונד קינדער, פּיעל דען רוסען אין דיא האַנדע, אַן 5000 האַטטען אַללין בייא דעזעס איבערגגאַנגגע דאַס לעבען איינגעבעטטס.

נאַפּאָלעאָן עהרעלט דיא נאַכריכט פאַן אייגער פּערשוואַרונג, וועדכע אין מאַרש אין גגעגגראַ מאַללגע גגעשוואַרזען האַבען, צוגלייך אבער אויך, דאַס דיא גע־שיעגט וויא. דענגאָך הילט ער פּיר נאַפּאַהן, נאָך מאַרש צוריקגגעזאַללען. אויף אייגעס אייגאַבען שלעטטען, אין פּעלצע גגעהיללט, דייזטע ער, נור אין בעגלייטונג דעס גגענגראַלס קאָלאַנדיס דען פּרעסטען דייגעס הערעס שנעלל פאָראַוס. נראַפּפּלוך וואַר אונדערסטען דאַס עלענד דייגער אונגלוקקליכען זאָלדאַטען. גע האַטטע אין דער אין אַהנלוכעס אונגלוקק בעפּראַפּפען. בלוט וויא שאַפּפען, עס שטייל דורך דייגער אונד קאַלטע אָהנע בעדעקונג אונד שראַפּבען, וואַנדעלטען דיא דאַרט־נור וועגען דער רוף: שראַנאָ! עטשאַלה, דעטשעט זיך דיא גגשפּענגסטערליכע שאַאַר אין פּראַג. דעס נאַכטס וואַר אַן וואַכפּפיער נור עלטען צו דענקען. דאַהער דראַנגטען דיא זיך צו עטען בז צוויאַנגג, וויא מהיגע דיכט אייפאַיגאַנדער, אום זיך אַפּ קאַלטע צו שטעטען. זאָלכע הייפּפען וואַרדען הייפּפּיג אַס מאַרגען אַפּ דען רוסען גגעפּגנדען.

אהנלוכע שייערליכע פּאַרטעגגפּרואַממלונגען פּראַפּ מאַן דעס מאָרגגנס אום דיא עראַשעגען וואַכפּפּיער. האַטטען איינגע האַלץ גגפּגנדען אונד פּיער אגגגעמאַכט, זא האַלפּפט איינע מעגגע דיעזער גגעשאַלטען אויפהער; מאַנכע קראַכען גגיזעגע אונד גגפּפּלאָן אויס פּיער הינגען. אונד פּערבראַנטען אין גגעפּלאָן אויס פּיער מאַן הגעער גגעפּיער, אין שיינען, וועלבסט אין באַקק־אַפּען מאָדע, ווייל איהנען דיא קראַפּט גגעפּעהלט האַטטע ווייטער צו גגהען. אום מאָרגגס פּפּערדע הערען וואַר מאַן וועגע, לייבען צו פינדען; מאַנכע הייעלטען נאָך דאַס מעפּסער אין דער האַנד, מיט וועלבעס דיא זיך שטרעקקע אבגעשנוטטען האַטטען. אַפּ גגהילגאַהמע וואַר אויך דיא לעפּפּטע שטאַר פּערוואַנדען, גגפּגנגענגס שטרעקקען דיא הינגעזונקענען, דענען דיא קראַפּט צום אויפשטעהען פּעהלטע. דיא האַנדע נאָך דען פּאַראַבגגעגגעהגדען אויס, וועלבע דיא לעבע אויסקאַמען לייפּפּטען, עהע דיא זיך אייגען אייגענגבליק פּערוויילט האַטטען, דיא קראַפּט נאַהם אַפּ מאַנ צו מאַנ פּיכטגגלייכע צו אונד דיא פּערצוויי־פלונג קאַטט אַללען גגהאָרזאַם איהם. זאָלדאַטען אַפּ אַל־דען דגגטגגטגגען לייפּפּען דורכגגאַנגגע. פּפּערדע האַטטע דיא דיטטגגאַנגגע. אונד אונד אונד אין אַנדערע אַנדע, אַנדען אונד נאַנען עפּפּאַר ן אונד זא ווייטערע מאַכטע דיא דער הונגער. דאַס גגעכטע מע־שענפּלייט אַפּ אייגענען פּפּלוכט אונד ווידער.

(פאָרזעטצונג פאָלגט.)